

desalniettemin

Alexander Lippeveld

Tram 3 is niet zo erg

© RT

Gisteren was mijn laatste dag als twintiger. Het was een prachtig decennium, en ik vermoed dat veel post-twintigers ook zo naar die periode kijken. Vanaf vandaag ben ik dus dertiger.

Dat klinkt ietwat melancholisch, maar ik keek er lang naar uit om 30 te worden. In het beste geval had ik gekend dan een gelukkig gezin (check), had ik een huis getrokken (check) en zijn de financiën min of meer op orde (ach ja, het is crisis voor iedereen). Je voelt je nog jong, maar mensen reageren niet meer met 'ben jij nog maar 29!' als er naar je leeftijd wordt gevraagd. Tegelijkertijd jong zijn én serieus genomen worden, wat een droom! Maar de laatste weken leek het alsof die derde tram vooral het begin van het einde is.

Zo is na de uitschakeling van de Rode Duivels op het WK het einde van de Gouden Generatie afgekondigd. De stekhouders worden oud', klinkt het, maar ze zijn nog maar net (of nog net geen) dertig. Eden Hazard stopt er op zijn 31ste zelfs helemaal mee.

Een topsportcarrière is eigenlijk het enige wat ik definitief moet uitsluiten

Conner Rousseau be- reikte vorige maand ook de Grote Drie, en hij zit in *Dag Allemaal* dat '30 worden voelt als het einde van mijn jeugd'. Max Colombe zei aan onze krant dat de memes over 'my parents at age thirty' best confronterend kunnen zijn. En Angèle kreeg een 'coup de vieux' omdat ze besefte dat ze over drie jaar 30 wordt. Net zoals Joey Tribbiani in *Friends* hebben ze het moeilijk met de nieuwe voorudeer.

Ben je op je dertigste dan echt voorbij je hoogtepunt? Een paar voorbeelden. De Club 27 van Jimi Hendrix en co. haalde de dertig niet. Usain Bolt haalde zijn laatste olympische goud op zijn dertigste. Eddy Merckx was 29 toen hij zijn laatste Tour de France won.

Een toch ben ik zeker dat het beste nog moet komen. Beroepsmuzikant, acteur of politicus wie je ook na je dertigste worden. Een topsportcarrière is eigenlijk het enige wat ik definitief moet uitsluiten. Als we ons nu allemaal iets minder zouden spiegelen aan topatleten, is die dertig misschien helemaal niet zo erg.

'Ik leer mijn zoon dat gevoelig zijn een superkracht is'

TV-persoonlijkheid Siska Schoeters liet zondag in haar hart en haar opvoedingsmethodes kijken. (in *Touché* op Radio 1)

© Guido Coppolans

De acht bergen scheert hoge toppen

RECENSIE FILM Met *De acht bergen* hebben Felix van Groeningen en Charlotte Vandermeersch een duizelingwekkend mooie film gemaakt. Na een heel sterk najaar voor de Vlaamse film is dit de piek op de boom.

De acht bergen is een bekroning van een uitmuntend jaar voor de Vlaamse film, dat begon met twee prijzen in Cannes: de Grand Prix voor *Close* en de Jurypris voor *De acht bergen*. Afgelopen najaar bewees de Vlaamse film ook meer dan ooit sterkhouder te zijn van de bioscop op een gegeven moment ging 60 procent van de kassa in Kinopolis naar Vlaamse films. De reikwijdte is ook mooi gettaled: van een Vlaamse natuurdocumentaire (*Onze natuur*) langs een volbloed Vlaamse film (*Zillion*) tot een internationaal gelauwerde auteursfilm (*Close*). Adil El Arbi en Bilal Fallah pakten dit jaar uit met een Disneyreeks (*Ms. Marvel*) én een Vlaamse film die zich afspeelt in Syrië (*Rebert*). Allemaal kassuccessen, met als topper 500.000 be-

zoekers voor *Zillion* – en de teller is nog niet gestopt. Hoezo discrepancie tussen pers en publiek? Nu is *De acht bergen* in feite geen Vlaamse film: het is een Italiaanse film, als Italiaans-Belgisch-Franse coproductie, met een Italiaanse hoofdproducent. Dat is de schooneheid ervan. Vlaamse filmmakers zijn internationaal doorgebroken en zijn internationaal gaan denken. Ze reizen en ze komen terug met een parel als *De acht bergen*.

Kamperen op grote hoogte Het doet je afvragen: wie zal er het meest hebben geleerd, hij die de ene grote berg beklimt, of hij die telkens een nieuwe berg, telkens een nieuwe uitdaging, telkens nieuwe horizonten zoekt? Dat is meteen ook de centrale filosofische mijnering in *De acht bergen*, de film die Charlotte Vandermeersch en Felix van Groeningen draaiden naar het gelijknamige boek van de Italiaanse schrijver Paolo Cognetti. In het Italiaans klinkt alles beter, maar *Le otto montagne* is een nieuw hoogtepunt in de menslevende, levensvierende cinema van Van Groeningen.

Voor hem is het zijn zevende berg, sinds hij debuteerde met *Steve + Sky*. Net als de hoofdfiguur in *De acht bergen* ging hij het na de internationale doorbraak met *The broken circle breakdown* verder zoeken. Het onvolprezen, misschien zelfs vergeuisde *Belgica* werd zijn voorlopige afscheid aan de vaderlandse cinema, waarna hij vertrok naar de VS voor *Beautiful boy*. En toen kwam dat Italiaanse boek op

Het verhaal van Cognetti werd op grote hoogte verfilmd. © rr

Twitter zoekt vrijwillige factcheckers

SOCIALE MEDIA Wilt u twijfelachtige tweets voorzien van een factcheck? Dan kunt u zich vanaf nu als vrijwilliger aanmelden. De oproep van Twitter komt er nadat het een groot deel van de betaalde moderatoren heeft ontslagen.

andere vrijwilligers relevant zijn of niet. Maar op termijn kunt u dan zelf (me) bepalen of bepaalde tweets van een factcheck worden voorzien.

Het systeem heette oorspronkelijk Birdwatch en is in 2021 geïntroduceerd door voormalig Twitterbaas Jack Dorsey. Onder nieuwe eigenaar Elon Musk kreeg het systeem een nieuwe naam – Community Notes – en een grotere rol. Sinds zondag is het systeem uitgebreid van de VS naar de hele wereld. Voor Jack Dorsey was Birdwatch een extra laagje bovenop de moderatie van Twitter zelf, bedoeld om ook buitenstaanders met uiteenlopende opvattingen een stem te geven. Voor Musk is Community

Notes de kern van zijn aanpak van moderatie. Musk heeft immers een groot deel van het personeel van Twitter ontslagen, onder wie heel wat verantwoordelijken voor moderatie. Hij stuurde ook veel freelance moderatoren de laan uit. Een van de topblu in de moderatie-afdeling, Yoel Roth, heeft zelf ontslag genomen. Roth is kritisch over de manier waarop Musk moderatie aanpakt. Musk, van zijn kant, heeft Roth de jongste dagen hard en persoonlijk aangevallen. Zo tweette hij een fragment uit de doctoraats thesis van Roth om te doen uitschijnen dat die er voorstander van is dat minderjarige toegang hebben tot online porno. (dod)

De acht bergen is een nieuw hoogtepunt in de menslevende, levensvierende cinema van Felix van Groeningen. © rr

zijn pad, via een Italiaanse producent, en de coronacrisis. Charlotte Vandermeersch, actrice en theatermaakster met eigen verdiensten, had haar partner eerder geholpen bij het scenario van *The broken circle breakdown*. Tot elkaar veroordeeld in een lockdown sloegen ze aan het schrijven en ontdekten ze dat ze deze film samen moesten maken. Ze trokken met hun zoon in een camper naar de Italiaanse Alpen, om er op grote hoogte het verhaal te filmen op de plek waar Cognetti de inspiratie had gevonden.

Van Groeningen nam nog in tinti mee: chef fotografie Ruben Impens en monteur Nico Leunen gaan al mee sinds zijn (en hun) debuut *Steve + Sky*. De film speelt zich volledig af in Italië in het Italiaans, met in de hoofdrol Luca Marinelli, die drie jaar geleden al hoge toppen scheerde in *Martin Eden*, een film die iedereen had moeten zien maar niemand zag.

Filmen op grote hoogte – tot meer dan 4.000 meter – kwam niet zonder uitdagingen. Impens stond voor zijn meest ambitieuze werk ooit en filmde op een gletsjer, uit een helikopter, in weer en wind en 's nachts met amper licht. De scène waarin een vader en zoon over een bergkam rennen is adembenemend werk van de man die vorig jaar in de kijker liep met Gouden Palmwinnaar *Titane*. Ook voor hem is België te klein geworden.

Hun meest choquerende ingreep was om in een bijna vierkant formaat te filmen. Dat is tegenintuïtief bergpanorama's smaken

De leegloop van het Italiaanse platteland is een thema in de film. © rr

om het horizontale bioscop scherm. Maar de keuze klopt. Het is een vormelijke daad van antromantie, passend bij een film die gaat over hoe een stadsgenoot zijn vriend heeft vastgezet in een romantisch, al te beperkend kader. Tegelijk heeft het ook iets van een vintage postkaartje, en plaatst het de hele film in een nostalgisch kader. Het is dan ook de terugblik op een jeugd. Het vierkante beeld dwingt je scherper te kijken, en zelf via verbeelding aan te vullen wat buiten beeld blijft. De bergen in je hoofd zijn altijd nog hoger.

Romantiek

Pietro is een stadsgenoot die met zijn ouders op vakantie gaat in de Italiaanse Alpen, in een dorp waar ooit 183 mensen woonden en vandaag veertien. De leegloop van het Italiaanse platteland is een van de achtergronden van dit verhaal. Als Pietro niet met zijn vader bergtoppen beklimt, speelt hij met Bruno, de zoon van een stugge alpenboer. Bruno lijkt gedoemd om in de voetstappen van zijn vader te treden. Wanneer hij een ontspanningsmogelijkheid ziet, is het uitgerend Pietro die hem tegenhoudt: 'Wat is er mis met het heden van koeien en geiten?'

Voor Pietro is het leven in de bergen een en al Romantiek met grote R. Maar voor Bruno is het hard labour, zonder toekomst. Voor Pietro zijn de bergen escapisme om uit het dagelijkse leven, terwijl de bergwand van Bruno een

Zoals een gletsjer water uit het verleden vasthoudt en langzaam vrijgeeft, zo worden in De acht bergen herinneringen naar boven gehaald en doet de tijd zijn onafwendbare werk

gevangenis vormen. Die tegenstelling is de scherpe vondst waarmee Cognetti en ook de filmmakers zich onderschieden van een zichzelf verheerlijkende romanticus als Sylvain Tesson. De Franse schrijver van *Zes maanden in de Siberiese wouden* en *De sneeuwpanteris* is een 19de-eeuwer in het diepst van zijn gedachten, een escapiste die de verwoesting aanklaagt van de natuur die hij zelf beoedelt – en daar niet de ironie van inziet. Dan is *De acht bergen* slimmer, en ook eerlijker. Van Groeningen en Vandermeersch niten zich als romantici – op het hippie af – maar niet zonder zelfreflectie. Wanneer Pietro volwassen is, wordt hij door het leven teruggevoerd naar de bergen van zijn jeugd. Zijn overleden vader heeft hem een hoop stenen achtergelaten en Bruno heeft zijn vader beloofd om er met Pietro een huis van te bouwen. Zelfs dan nog voelt Pietro de behoefte om zijn geluk elders te zoeken – hij reist ervoor tot in Nepal.

Het is de vloek van de verloren, moderne mens: steeds zoekende, zonder gids en zonder bestemming.

Het is het soort grootse verhaal waar Van Groeningen van houdt, omdat het hem in staat stelt de emoties te verdiepen met de tijd – net zoals in *The broken circle breakdown* en *Beautiful boy*. Het zal ongetwijfeld weer hoofdprekers hebben opgeleverd voor Nico Leunen om in de montage een tempo te vinden en een verhaal te vertellen dat je maakt zonder dat je het aanvankelijk merkt. Sommigen zullen dit doodloos trage cinema vinden en met 2,5 uur nemen de registrateurs er ook hun tijd voor. Maar tijd is net waar het allemaal om draait. Zoals een gletsjer water uit het verleden vasthoudt en langzaam vrijgeeft, zo worden hier herinneringen naar boven gehaald en doet de tijd zijn onafwendbare werk. 'Ik had het gevoel dat ik alle belangrijke momenten had gemist, terwijl ik bezig was met zulke futiele dingen dat ik ze me niet eens meer herinner'.

Herkenbaar, zo aan het eind van het jaar. *Le otto montagne* is afte film om het jaarin schoonheidaf te sluiten.

Jeroen Struyts

De acht bergen
Van: Charlotte Vandermeersch, Felix van Groeningen
Met: Luca Marinelli, Alessandro Borghi
(147 min.)
★★★★

'Slay' en 'smash' zijn kinder- en tienerwoord

KINDERWOORD 'Slay' is het kinderwoord van het jaar 2022 geworden. Het betekent zoets als 'ziet er top uit', 'you're killing it' of 'boenk erop' en werd door de Knetters gekozen uit een lijstje van vijf genomineerden. Het tienerwoord van het jaar 2022 werd 'smash', wat 'mooi' of 'sexy' betekent. Dat woord werd door de volgers van Nws.nws.nws gekozen. Meer dan 90.000 kinderen en tieners stemden mee in hun favoriete woord. De verkiezing is een samenwerking tussen Knetter, VRT Nws en Van Dale. (vdr)

Wednesday stoot zelfs in VK The crown van troon

STREAMING Sinds kort zijn er in het Verenigd Koninkrijk neutrale kijkcijfers voor Netflix. Die tonen een opmerkelijk record. De première van het langverwachte, lichtjes controversiële vijfde seizoen van *The Crown* over het Britse koninkshuis wordt in de kijkcijfer Tabellen voorbijgestoken door de Tim Burton-reeks *Wednesday*, over de Addams Family. Daarvan is de eerste aflevering in de eerste week na de première 3,7 miljoen keer bekeken in het VK. Bij *The Crown* was dat niet meer dan 2,8 miljoen. (vdr)

Sarah Moeremans gaat het Zuidelijk Toneel leiden

PODIUM Theatermaakster Sarah Moeremans (43) wordt vanaf 2025 de nieuwe artistiek directeur van het Zuidelijk Toneel in Tilburg. Moeremans neemt de fakkel over van onze langgenoot Piet Menu, die er sinds 2014 aan het roer stond en sterk inzet op coproducties met Vlaamse artiesten zoals Stefan Van Brabant, Berlin en Rashif El Kaoui. Momenteel is de Belgische Moeremans, dochter van actrice Gilda De Bal, al aan het gezelschap verbonden als co-artistiek leider. Met haar collectief Moeremans&Sons en als huisregisseur van het Noord Nederlands Toneel

en Theater Oostpool maakte ze de voorbije jaren furor met eigenzinnige adaptaties van sprookjes en repertoire zoals *Crashtest: Ilsen en What? in a fairytale?* *Bambi*. Daarvoor werkte Moeremans vaak samen met haar vaste tekstschriftier Joachim Rohbrecht en acteursmuzee Louis Van der Waal.

Tindertijdperk In België liet ze zich in 2019 opmerken met *Rijgen*, een stuk over liefde en seks in het Tindertijdperk bij NTGent. Ook in de toekomst zal Moeremans haar directeurschap blijven combineren met registratie. (cids)

Sarah Moeremans © Arber Sefa